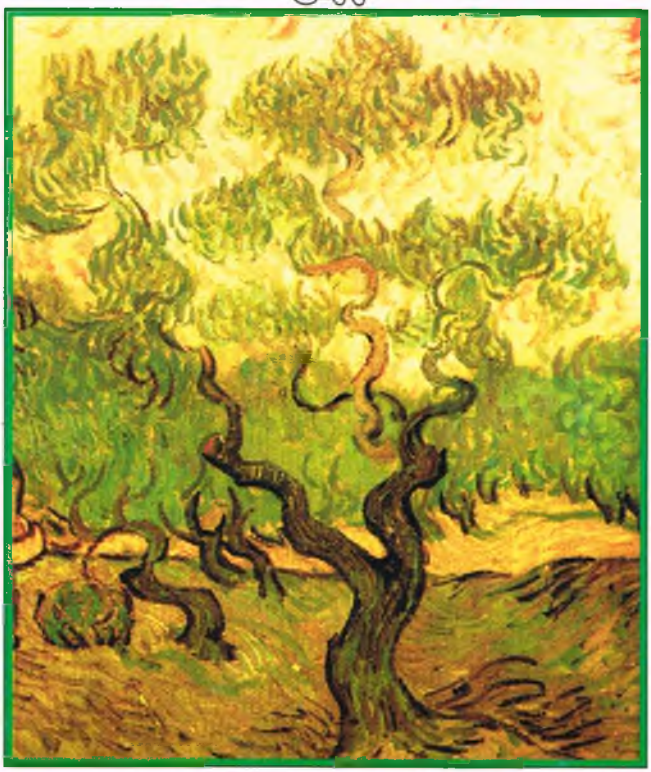
Turgut Uyar

KAYAYI DELEN İNCİR

KAYAYI DELEN İNCİR / DÜN YOK MU

CAN

Turgut Uyar

KAYAYI DELEN İNCİR

KAYAYI DELEN İNCİR / DÜN YOK MU

CAN

TÜRK YAZARLARI

ISBN 975-510-470-4
© Turgut Uyar'ın ailesinden Can Yayınları'nca alınmıştır. (1993)

Bu kitap, İstanbul'da Can Yayınları'nda dizildi,
Eko Basımevi'nde basıldı. (1999)
Cilt: ZE Ciltevi
Dizgi: Serap Kılıç

Turgut Uyar

KAYAYI DELEN İNCİR

KAYAYI DELEN İNCİR / DÜN YOK MU

ŞİİRLER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

TURGUT UYAR'IN
CAN YAYINLARI'NDAKİ
KİTAPLARI

ARZ-I HAL VE SONRASI / *şiirler*
DÜNYANIN EN GÜZEL ARABİSTANI / *şiirler*
KAYAYI DELEN İNCİR / *şiirler*
TOPLANDILAR / *şiirler*

Turgut Uyar, (1927-1985) Ankara doğumlu. Bursa Askeri Lisesi'ni (1946), Askeri Memurlar Okulu'nu (1947) bitirdi. Posof, Terme ve Ankara'da subay olarak, ordudan ayrılınca da (1958) sivil görevlerde çalıştı, emekliye ayrılıp (1969) İstanbul'a yerleşti. İlk şiiri Yedigün Dergisi'nde (1947) çıkmıştı. Kaynak Dergisi'nin bir şiir yarışmasında (1948) *Arz-ı Hal* şiiri ikincilik kazanınca Nurullah Ataç'ın güvendiği şairler arasına girdi. İlk dönem şiirlerinde kişisel yaşantılarının ve çevresinin izdüşümleri üzerinde durmuştu. Sonraları (1952) toplum ve törelerle çatışan bireyin sarsıntısı diyebileceğimiz şiirler yazdı. 1950 sonrası şiirimizin biçim ve öz bakımlarından yenileştirilmesiyle İkinci Yeni'nin ilk akla gelen şairlerinden; deneme ve yorumlarıyla da günümüz Türk şiirini anlayışla, yetkili değerlendiren yazarlarımızdan biri oldu. Çağdaş şairlerimiz üzerine yazdığı yazıları *Bir Şiirden* adlı kitapta toplandı. Kendisi için yazılan eleştiri yazıları *Sonsuz ve Öbürü* başlığı altında yayınlandı. Şiir kitapları: *Arz-ı Hal* (1949), *Türkiyem* (1952-1963), *Dünyanın En Güzel Arabistanı* (1959), *Tütünler Islak* (1962), *Her Pazartesi* (1968), *Divan* (1970), *Toplandılar* (1974), *Kayayı Delen İncir* (1982) *Dün Yok mu* (1984). *Tütünler Islak* kitabı 1963 yılında Yeditepe Şiir Armağanı'nı, *Kayayı Delen İncir* de Behçet Necatigil Şiir Ödülü'nü kazandı.

KAYAYI DELEN İNCİR

1. basım: 1982, Karacan
2. basım: 1984, / Büyük Saat / Can
3. basım: 1994, Can
4. basım: 1999, Can

DENİZİ ANLATIYOR

adı çok duyulmuş bir ozan değildi
Tonyalı balıkçılar arasında
–onlar ki her türlü balığı tutarlardı denizden–
ama iyi bir ozandı
bütün söylentilerin tersine
denizde de olabilirdi sandalla
uzun geçmişli denizde
gün batımında var olan
ve gün doğumunda da

ALIŞTIRDILAR BİR KERE

alıştırdılar bir kere
sigara alkol afyon tarih esrar marihuana
eroin tarih kokain morfin seks
onaltı silindir hız deniz kayağı dağ
nerde olursa olsun kırım kıyım
çiçeklerle sapları
artık söylemek zorundayız

aşk bağımlıdır ay'la
ve senin bir gün ölmeyeceğin
mutlu ediyor beni

belki bu rüzgârdan gelendir
şuraya buraya sallarken her şeyi
örneğin beni seni
ışıklı reklâmlarla
bakla çiçeklerini

biliyor musun uluşamadım bir türlü
yani İstanbul'a bir türlü

şimdi karanlığım da
belleğim de yok
otlar mı dereler mi
kim yaşadı o tadına doyulmaz günleri
bir turuncunun dinginliğindeki
yeri doldurulmaz
o turuncunun yani

kimin ay'ıdır aşk
örneğin perşembe günleri

ama bütün bunları bütün bunları
yeniden yorumlayabiliriz şimdi

ESKİ BAHÇENİN BİR EVİ

uzun süre düşündüm, nedir ağzımdaki yaban tad
üvez değil, karadut değil, sevdiğim bir şey değil
ama bana yabancı gelmiyor ve alıştırıyor kendine
bir ses, bir açıklama bir evet ya da hayır
değil
eski bir şey, evi olan eski bir bahçe

alnım değişmez biçimini buluyor sanki
karadut karasından, üvez kokusundan
birisi geliyor karşıma oturuyor bahçede
bir ölüm olayına ilişkin bir şeyler soruyor
önce çayınızı için diyorum, hayır diyor
ısrar ediyorum hayır diyor ben hiç çay içmem
özellikle alacakaranlıkta hüzün verirmiş ona

birden usuma vuruyor haklı olduğu
evet alacakaranlıkta herkesin sahipsiz olduğu
ölüme ilişkin o konuşmayı da hatırlıyorum
ölümler sahipsizdir yoldaki kötü çukurlar gibi
gelip gitmezler bile kendileriyle kalırlar
1918'deki bir ölüm eski bir bahçedir belleğimizde
ve evi yoktur üç odalı, duvarları resimli
bir adam çıkar o evden belki bir yere gider

sonra ölüm konuşulur fısıltılar düzeyinde
aşkın adı geçmez ama belleğin bir yerlerindedir
çocuk gibi defne dalı gibi rüzgâr gibi bir şey olarak
lâmbanın sönmesini durdurur ocaktaki ateşi tazeler
susulur saygı duyulur oturulur oturulur

ey evsiz eski bahçe bir evin olmalıdır
suya da dayanıklı ateşe de ve hayata
çatlak tabakların eskimiş giysilerin kokusunu taşıma
karadut defne ve tüylü ayva
gecikmiş önemsenmemiş yıpranmış aşkları hep hatırla

nasıl kıpkızıldı bir sabah tanyeri hiç unutmam
deli gibi vuruyordu ahşap kaplamalara

SONSUZ GİRİŞİM

sonsuz girişim kendi adımını uyguluyor
–kendini sevilmeye atamış bir şaşkın
güneşin doğuşuna seviniyor–
üstelik bir ceylanın gözünü seviyor
bir ineğin ıslak burnunu
alışılmış diye
tam o sırada bütün görkemiyle
temmuz geliyor
sanki gitmemek üzere
koltuğunda taze nohut
ve hazirandan kalma çiçekleriyle
fındık, karpuz vesaire

hiç sevmiyorum ortodoks ihtiyar karıları
–yaşlı kadınları demek daha kibar bir deyim–
ama hiç sevmiyorum yaşlı ortodoks karıları
başlarında bir topuz
apışaralarında bir maden sanki
Taksim'de gelip gidiyor
Tünel'de gelip gidiyor
sonra bir yerde
sonra bir yerde gelip gitmiyor
rüzgârda
tavanarasında
uçkurunu çözerken
gelip gitmiyor

bir ölüm kokusu kalıyor ki
insan koklamak istemez

ne yapılır yani
deli atlara binsem olmuyor
yok sayıyorum, varlar
yani o başı ceviz topuzlu kuru karılar
kuru da değil
çözük ve bağlı
ıslak topukları pomzayla ufalanmayan
ıslak pomzaları ufalayan

sonuç bir olgudur
çay ve oralet tiryakilerini yorumlayan
–yorumladığı–

herkes nasıl durmuşsa öyle söyler
ben de nasıl durdumsa öyle söyledim
ağaçlar, çiçekler güzeldi derken
ayırmak istemedim onları
oysa bilirdim tek tek adlarını
sütleğeni övseydim sözgelimi
küstümotu küserdi bana
ölçülerim içinde bütün güzellikleri
tanıdıktan sonra
isyan bir yaşamadır boylu boyunca
uskura
denize
pulluğa
motor sesine

sonunda bir örneğe vardım
sakindir dünyanın akşamları
kendine uygun kişiliği bekler
ve tanrı
uykusuz
yorgun bedeniyle
yerini alacak
bir ölümlüyü

KAN YAZMAK

martın yirmibirinde yaz gökleri geldi
–bu yumuşak bir giriştir bir şiir isteğine
içinde olumsuz bir umut taşır
kan yazmak istemiyorum
yaz gökleri nasıl göklerdir
herkese bildiğince
yani yaz gökleri ölmeyince
kan yazmak istemiyorum

beyaz bulutludur derindir
bir yerden bir yere gider durmadan
yaz gökleri
bir yerden bir yere gider durmadan
–yumuşak bir giriştir yaşamaya
sürdürmek için
kan yazmak istemiyorum
kuşlar da vardır içinde

sadece kuşlar mı, haydin siz de
mavi bir ölümü de taşır
yaz gökleri
mavi kırmızı ya da daha diri
kan yazmak istemiyorum
yaz gökleri
güneyde daha çok mavi
aslı daha da çok mavi
ne kadar uzun ve görkemli
ne kadar dişi
kan yazmak istemiyorum
yaz gökleri
bir ölümü

ölüm mü yaz gökleri mi
beyaz bulutlu dişi görkemli
elimde hüzünsüz bir çakmaktaşı
kan yazmak istemiyorum
ölü ya da diri

PARLAK VE KARA

parlak ve kara mıydı mor muydu
yaşadığım neydi sahi
diye
düşündüm birdenbire
sağa yatık bir yazı değil
sola yatık bir yazı değil
dik kafalı bir yazı değil
başı eğik bir yazı değil
ya hepsi ya hiçbiri
galiba solgun bir gramatika
özellikle akşamüstleri

kara mıydı mor muydu hatırlamıyorum
ama mutlaka parlaktı
bir metropolün akşam göğü gibi
ölçeği sevgi olan bir harita
bir yapıda kendiliğinden bir tuğla
sular sıçratıyordum etrafa
üstümü başımı ıslatıyordum
gemilere biniyordum durup dururken
ama gemiler kalkmıyor
üstüm başım ıslanmıyor o başka

insanın kendini bir kentte sanması
denizaltında bir ülkedir
katlanır bükülür kıvrılır durur
aşkın başı hoş değil zamanla
çünkü ellerim ayaklarım suda
ellerim ayaklarım suda
su ellerimde ayaklarımda

oh dünya dünya dünya
biliyor musun
ağustos çok yakışıyor sana

SÖYLENİR

söylenir ve yarım kalır
bütün aşklar yeryüzünde
bir kaktüs bol sudan nasıl
nasıl çürürse öyle

en sevdiğim temmuzdu aylardan
hazirana benzediği için biraz
biraz da kendiliğinden
belki de müşteriye iyi davranan
efendi bir bakkal kimliğinde

nasıl mutlu oldum iki yaz
nasıl mutlu oldum kardeşler
salkımsöğüt bir ben iki
bir üçüncü var mıydı bilmiyorum
üçüncü vardı elbet
bir yaban ördeğinin sevincini taşıran
bir sonbahar gibi köpüren
temmuza benzese de
öyle oldum ki anlatamam

sıcak yaz
solgun bir coğrafya gibi belleğimde
şapkalar çiçekler eski elbiseler
geçmişi olan eski elbiseler
denizden çıkan bir ışık
unutulmuş bakımsız arka bahçeler
öyle oldum ki anlatamam
her mevsimde sonbaharı taşlayan
bir çocuk nasıl olursa öyle
belki de bitip tükenmeyen
bir fetih döneminde
atlar nasıl kişnerse
yani durgun bir suyun
erguvandan aldığı renkle
gidip geldim caddelerde
Fatih nerdeydi Samatya nerde
nerden gidilirdi Üsküdar'a
düşünüp durdum günlerce

anlatamam ormanların ettiğini
nasıl dayandım o mutluluğa
tükenmez bir ışık olan mutluluğa
deniz ve ışık olan
karmakarışık bir mutluluğa
nasıl

şimdi bir şarap gibiyim
coğrafyasız
eskimeye bırakılmış fıçısında

SANTİGRAD 100

bir öpüşmenin tadını
ağzında hep kuranlar
doğamazlar sonsuz giysisini begonyanın
bir çiçeğin açamazlığını duyarlar
durmadan korkunç bir fırtına olarak
yoğun bir buğu olarak

kayıp gider sonunda birinci tekil kişi
ve kokular uçup gider
bir garip boşluk kalır
o kokuyu anımsatan
çiçeklerden yapraklardan
oylumunu yitiren adamlardan
öbür kalanlar için doyulmaz sanılan

belki önemli değil ama çekip gidelim
kedilerin kendilerinin olan akşamına

HANGİ SORUYU, NİYE

hangi soruyu yamtlasam yetersiz kalıyor yanıtım
günün tarihini bile söylemiyorum o yüzden sorulunca
suya dönüşmesi ne demekse kar billurlarının
o demektir sanki zamanın çalışkan tedirginliği
bir odada bir sofada bir yerde yerle gök arasında
elimde zümrüte benzer bir şeyleri tutarken
neyi kanıtlasam bilmiyorum azgın bir tüfek gibi

başka ne verebilir haydi soruyorum o diriliği
göğüs kafesini zorlaya zorlaya çığlığa hazırlayan
kulağı en uzak su sesini duymaya hazırlayan
çakıltaşları geliyor elime hayat kadar olumlu ve hayvan
bu gelen silâh sesiydi evet ne kadar da benziyordu
insan sesine

aynen onun vahşiliği yumuşaklığı ve kendindenliği

ürperti içindeyim kar düştü
elle tutulur artık gece mavisi
kalkıp bir şeyler yapmalıyım mutlaka
tek başına ayaklanan bir adam gibi
ışıksız bir sahnede mim oynayan

o gemi eski bir gemidir denizin bahçesinde unutulmuş
tanırım çok eskiden tanırım kendisini
bu bahçede madensel düşlerdir onu tek oyalayan
oysa çoktan tarihe karışmıştır görkemli su kesiti
kösnüsü kemik kabuklu midyeleri bile doyurmayan

Şu halatı bırak elinden diyor bırak
Şu halatı bırakıyor elinden adam
En güzel yanlışlıkları kuşanarak

günün tarihi akşam şimdi söyleyebilirim yanılmadan

YAPI

H. Turgut Uyar'a

bir çocuk –adı Hayri'ydi onun
bir çocuk için hayli büyük bir ad
ama büyüyecekti nasılsa
severdi adını ayrıca
–görmediği dedesinin adıymış–
Hayri çocuk
bir apartmanın yapılışını izliyordu
evlerinin karşısındaki arsayı iyice
kazdılar önce
bir sürü adamlar gelip
bir kamyonun üstünde
sarı bir kamyonun
sonra kocaman bir araç getirdiler
kazmaya adamların gücü yetmeyince
bir adam ölçtü biçti güzelim arsayı
bir başkası imli bir sırık tutuyordu elinde
birden aklına geldi Hayri'nin
bir atın artık acıkmış olabileceği

örneğin
geçen yaz yağmurların yağdığı dönemde
Kınalar köyünde gördüğü ıslanmış atın
derisinden buğular çıkan atın
–bir keresinde kendi de
yağmurda ıslanıp çok acıkmıştı
birinde de annesiyle babası
uzak bir yere gittiklerinde
ama ne kadar uzak kimbilir
ama sonra ne sevinmişti
akşam olmadan döndüklerinde
babaannesini hatırlamıştı o zaman
hiç görmediği babaannesini
ama yine de çok sevinirdi
ondan söz edilince–

hemen evine koştu Hayri
atın acıkmasını düşleyip
kendi açlığını duydu belki
kendi vücudunun ülkesinde
tıpkı atın acıktığı gibi

ertesi gün bahardı
yani her yerde kirazlar vardı
Hayri uyup kendi vaktinin ölçeğine
geçti arsanın karşısına yine
arsa oyulmuştu –ya da kazılmıştı–
kazılan yerlere uzun demirler atılmıştı
bir kişi kaldıramayınca bir demiri
onun yardımına koşuyordu öbürü
sonra üçü beşi derken hepsi
yeniyorlardı demiri
demir ve toprak yenildikçe
pazularının sertliğini duyuyordu Hayri
geçmişte yaşadığı bir gün gibi farkediyordu ama
pazular tek tek değil
hep birlikte ve hepsi
çileğin çilleri
bileycinin kıvılcımları
kuşların kış sıcaklığı gibi
bir gün annesinin dedesi de
böyle şeyler duymuştu belki
biraz uykuya benzeyen
kiraz tadında bir şey sanki.

biraz uzundu galiba
biraz zordu
sahipli ağaçlara benziyordu
buğusu ve her şeyi kendine bağlı
iki adam ellerinde teskereyle
–babasından öğrenmişti teskereyi
askerlik tezkeresi değil
inşaat teskeresi elbet–
karılmış harcı taşıyorlardı yukarı
tam bu sırada suların aktığını
bir çocuğun dondurma yediğini düşlüyordu Hayri
her şeyin en tazesi dururken içinde

ertesi gün yazdı
artık ne demeli
Hayri duramazdı
bir adamın sendelediğini görünce
koştu
teskerenin koluna yapıştı
sağ kolunda pazusu olanca güçlü
sol kolu onu geçme çabasında
katıldı
katılmanın sevincine ulaştı
sonra birden
eski evler ve eski çarşılar
bir daha eskidiler

pek abartma olmasın ama
Hayri akşama kadar çalıştı
asılsız bir hüzündü vardığı
varlığı
varla yok arasında
kiremit gibi bir duygu turuncu
kiremit taşıdı kum taşıdı
yoruldu çocuk uykusunda
–simit ve balon
ağacında zeytin
babasının kaşları
kumla kireçle karıştı–

hiç de kötü sayılmazdı oysa
dünyada bir şeylerin birbirine benzerliği
örneğin sendeleyen adamın yerini
bir başkasının hemen alıverdiği
sular da benzerlerdi birbirlerine
bazan ağaçlar da
bütün halılardaki güzelliği
bütün örgülerdeki güzelliği
uykusunda gördüğü bir çiçekle
farkediverdi birdenbire
–bu çiçek yarın açacak
koskoca bir tarih olacak
koskoca bir yatak
koskoca bir halı–

Hayri o halıda yuvarlandı durdu
–annesi uyandırmasa ne olurdu–
dördüncü kat bitti
adamlar –Hayri işçiler sözünü bilmiyor daha–
borular çıkardılar yukarı
sular kesildi
güneş çöktü
Hayri ansızın bir yunusu hatırladı
kendi derisi içinde terleyen
kendi derisine dar gelen
beşinci kata çıktı
beşinci kata çıktı
onikiye kadar saydı orda
doğruydu
gökyüzü dünya ve sokaklar
işte apaçıktı
tam
bilinen bir bilmece gibi
Hayri'nin önünden tirenler gemiler
el ele çarçabuk hiç durmadan
hiç durmadan
bir limon gibi kendiliğinden
bir elma gibi tatlanarak
bütün elmalar gibi tatlanarak elbirliğiyle
Hayri'nin önünden

ertesi gün kıştı
sevgiye bir güzellemeydi yıl
bitmişti
Hayri yapıya baktı
tek başına ama
sevgileriyle yüklü:
kapılar ve pencereler takıldı
sıvalar ve boyalar yapıldı
yıldızlar ve bulutlar da takıldı
gün bir sevinç olarak bitti
Hayri de sevinçle titredi derinden
anladı
bu yapıda
onu yapanlar
oturacaktı

SİBERNETİK

üç kere üç dokuz eder
bilirsin
birin karesi birdir
kare kökü de
bilirsin
"mutlu aşk yoktur"
bilirsin

ama baharda ya da dışarda
sonsuz göğün altında
aşkın aşkla çarpımı
nedendir bilinmez
garip bir biçimde
hep sonsuzdur

kare kökü de yoktur

NEDENSE

nedense
bir kadını sevmeye hep memelerinden başlanır
bir şeyi hatırlatmak mı ona
yoksa bir şeyi hatırlamak mı
bilmiyorum
ama nasıl bir şeyse güzel bir şey
üstelik sonsuz da

İŞTEN DEĞİL AŞK

işten değil aşk şiiri yazmak
ilk sözü bir bulsam
mermer desem değil biliyorum
bi dakka desem değil
ceketimi verir misin değil
birden önümde bir yaz günü açılıyor
bahçede kuruyan çamaşırların
yere değdiği
koşup kaldırıyorum uçlarını
eriğin yaprakları değiyor yüzüme
değsin varsın hepsi geçer
nasılsa kuzey buz denizinde
beyaz bir gemi
hatırlıyordur ilk seferini oralara

aşk bir sonbahar kimliğinde
sürdürüyor egemenliğini
birden bir bakıyoruz ki
her şey yerli yerinde
otobüsler tirenler yerinde
dükkânlar yerli yerinde
acılar yerli yerinde
çamaşırlar yerli yerinde

BİR METİN NASIL YAZILMALI

tomris için bir öykü yazılacaksa
    o öykü güzel bir öykü olmalı
kendi verdiği deftere elyazısıyla
    topraktan çıkarılmış bir elyazısıyla
    taze bir yazı
    gümüş para gibi eski ama
Güzel bir öykü nasıl yazılır
    işte bir soru?
Önce kurttan kurtlardan söz etmeli galiba
yaşlanmaya koşuşan genç ve derin soluklu kurtlardan
bir balığın adı geçebilir sonra
    nasıl bir balık?
    yenmeyen.
    sonsuz giysisiyle bir adabarbunyası
    kandökücü bir denizaygırı ile birlikte

hiç söz etmemeli poliyesterden plastikten
ama
bir dana kemiği hiç unutulmamalı
keyifle eti sıyrılacak
elbet sonra rakı da
susuz ve imkânlı
bir ev!
çatısı unutulmuş
bir kedi!
patileri tüylü toprağa basmamaktan
    ama şişman onurlu
    tembel ve yeşilli.
bir çocuk!
sarı kafalı
inatçı, güzel ve ağırkanlı
    Aritmetikte yanlış yapabilir
    İmlâda asla!..
bir ayı girmelidir öyküye
ayıcı, ayıcının yedeği ve palavracı bir çocukla birlikte
vaktin bir yaz günü akşamüstü olduğu unutulmamalı
bir resim!
kırmızı ve mavisi bol
hınzır bir su terazisi
    (suyu tartmadığından
    bu gerekmeyebilir
    belki de gerekir, bilmiyorum ki)
ama öyle mengene desimetre sibernetik
ve çamaşır makinası kesinlikle olmamalı.

Evet! Eksiksiz bir deniz ve gökyüzü
başkişileri öykünün
nerden geldikleri belli olmayan
    –uyrukları da belli değil–
kalın ya da ince hiçbir manto konulmamalı öyküye
ama uzak şapkalardan
uzak aşklardan uzak anıştırmalar bulmalı
    öyle ki bir kentin en kesin saatlerinde bile
    bir çiçekle bir kuşun varlığı gibi
iğne iplik kesinlikle giremez öyküye
    teyel meyel ilik düğme hakeza
Alkol kendiliğinden girer
    en alımlı biçimleriyle
    ve hiç çıkmaz
    çıkmasın varsın
Ölüm
olsa da olur olmasa da
    ama güzel bir ölümse
    şaşkın bir ölümse yaşamaktan
    ya bir geyikse bu ölüm
    ne olursa olsun
    o bir parantezle çıkar aradan
    yeri sonra saptanır
    tarihte ya da coğrafyada
    yani hayatla birlikte

nasıl biter öykü, bitmeli:
tomris gelir ya da başka birisi
bir tabağa çorba koyar tencereden
ama kesinlikle üçler kepçeyi
dolunay gider
kesin kuşlar ve çiçekler hüzünlenir
yani gece olur bir bakıma
haziran iğdelerde koyu koyu demlenir
kiracılar ve ev sahipleri ve mobilyacılar uyurlar
gemi adamları suları kesip evlerine gider
ve öykü biter.

SON GÜNLERDE

son günlerde pek önem veriyorum cinselliğe
farkındayım
demek ki geç kalmışım bu konuda
kişisel sorunum diye de erteleyemem
vaktim yok ertelemeye zaten
bunca hanlar hamamlar kervansaraylar
ve saraylar
çöken bunca hanedan, pil takılan partiler
şuramda bir şeyi uyarıyor

Turgut diyorum kendi kendime
senin şu halin var ya
tıpkı bir insan resmine benziyor
nesi benziyor diye soruyorum
kendi kendime
otlardan ve ağaçlardan diye yanıtlıyorum
sütleğen çobançantası
akasya melissa kekik ve nane
incecik bir ot
bilmediğim
adı yok
belki dünyada bir tane

şimdi başka bir onur
hanlar saraylar üstüne
kim oturur hanlarda
kim oturur saraylarda
hepsi bir bir belli
bundan bana ne
öyle mi
ilkbahar gibi yalvaç
güz gibi din değiştiren
öyle mi

hangi pabucum ayağıma uymuyor
hangi merhabaya merhaba demedim
niçin herkesin saçları solgun
ve ömrü kısa
işte bütün mesele burda

kimin saçları solgun
kimin ömrü kısa

derken bir bahçede
yaşadığımı hatırladım
solgun ve bodur bir ayva
bir kuş-dudu
bir erik
ayva her yıl üç beş tane verirdi
dut zaten kuşlara

hangi şehrin bağbanıdır insan
soluğunu körük gibi koyvermediyse
yinelenen bütün akşamlar
bir kıl yumağı olur göğsünde

ACIYOR

Mutsuzluktan söz etmek istiyorum
Dikey ve yatay mutsuzluktan
Mükemmel mutsuzluğundan insansoyunun
sevgim acıyor

Biz giz dolu bir şey yaşadık
Onlar da orada yaşadılar
Bir dağın çarpıklığını
bir sevinç sanarak

En başta mutsuzluk elbet
Kasaba meyhanesi gibi
Kahkahası günışığına vurup da
ötede beride yansımayan
Yani birinin solgun bir gülden kaptığı frengi
Öbürünün bir kadından aldığı verem
Bütün işhanlarının tarihçesi
Bütün söz vermelerin tarihçesi
sevgim acıyor

Yazık sevgime diyor birisi
Güzel gözlü bir çocuğun bile
o kadar korunmuş bir yazı yoktu
Ne denmelidir bilemiyorum
sevgim acıyor
Gemiler gene gelip gidiyor
dağlar kararıp aydınlanacaklar
Ve o kadar

Tavrım bir şeyi bulup coşmaktır
Sonbahar geldi hüzün
Kış geldi kara hüzün
Ey en akıllı kişisi dünyanın
Bazan yaz ortasında gündüzün
sevgim acıyor
Kimi sevsem
Kim beni sevse

Eylül toparlandı gitti işte
Ekim filan da gider bu gidişle
Tarihe gömülen koca koca atlar
Tarihe gömülür o kadar

YAZA GİRMEDEN YAZDA

yaza girmeden yazda ve ilkbaharda
suyun yattığı yatakta
kuşun çaldığı ıslıkta
elin sevgilim
elin
caddede sokakta ve hatta sonbaharda
mayısta ekimde hele ilkbaharda
pazar günü salı günü ve cuma
dağlarda kıyılarda
nerde olursa orda sevgilim
savaşta ve barışta
savaşta ve barışta
denizde ve karada
her zaman yazılır aşk şiiri
çünkü aşk yazılgandır
ve her zaman ortada
pazar perşembe cuma
ama elini tutunca
neden korkarım
bir su alır bedenimi götürür
mayısta ekimde hele sonbaharda
ey dünya kuşkusu gözleri maden sana
görkemli bir kente bakar gibi bakarım
bağışla

BİR YAZI ANLAMAK

kışsa
zordur bir yazı anlamak

gerçekten kurtulamadım o yaz gününden
papatya firengi ve haritalar
suskunluk uzay ve bütün öbür şeyler
kim nasıl tanıyorsa beni öyleydim işte
sağ tarafımda deniz solumda rüzgâr
aldığım son solukla

kıvılcım gibiydim cıgaraydım
olur olmaz şeyleri
ve eski yalıları yakmaya
tanıdığım hiç kimse
istemiyordu sorulmasını
geldiği ülkenin

sen sor haziran

duruldum
sonraları Selânikli bir kadının elinden
bildiğimiz rakıyı içtim
o ne günler güneşler
o ne şarkılardı
Selânik kaç para
İstanbul umurumda mı
bir zamanlar
bir çocuk olduğum geçti aklımdan
o da çocuktu bir zamanlar
bir yazı anlamak
zordur ve anlamlıdır
bana kalırsa
en saygın işidir bir kişinin
çünkü güneş ve kalın mavi
insana hiçbir şey hatırlatmaz
öyle ki toparlar hayatın kalbini
ve o zaman
çökelir yaz
tutarak kendi kalbini
umutlar sarıya bırakır kendini
gül uzar karanfil kokar
o zaman sorarım
şimdi mi

ve biz
bir yazı o zaman anlarız belki

AYAĞIMIN TOZUYLA

ayağımın tozuyla girdiğim mevsim yazdır
yumuşaktır
insana her şeyi yanlış anımsatır
çünkü bellek yanılmaya hazırdır
balkona koyduğumuz turşu
ekşirken ekşirken güneşi parlatır
ve insan batırır sedef kakmalı bir gemiyi
ki sahibi dünya güzeli bir kadındır
oysa denize bir mevsim yeter
sular geçer balıklar geçer
basık bir akşamüstü bir iskelede
herkes dostuna birşeyler anlatır

büyük gölge verir büyük renkler
sevincin sonu yazdır
büyük sevincin
oysa başı sayılır
basıktır akşamüstüdür oymalıdır
suya dayanmaz
ama bana kalırsa dayanmalıdır

şimdi nedir ilk bakışta yitirilen
ey gözleri maden
ey ilk güneş saatinin çubuğu
de ki aşk pusudadır ve bir dükkânda
ölümsüzlüğün mührünü kazır

suyu avucuyla ölçen ilk budun
usumu kurcalıyor ne zamandır
ve başucumda bir koku
bir koku
beni durmadan ıslatır

KISA BİR ANI

kısa bir anı, gök bulutlandı
kentin yaşlılığı tazeleniyor
suyu bardakla içen gezgin satıcı
şapkasını koydu duvara
çok uzun sürmüş yalnızlığı
soldurdu domatesleri

ne kadar uzaksa o kadar uzak
kendini soyuna ekliyor durmadan
bir akşamüstü uzun bir şimşir
karartıyor mutlu bakışlarını

herkesin adı olgun bir elmaya eşittir
özellikle uzak yerlerden gelmişse
en güzel yerlerin öyle
benim de

VAKİTSİZ UYKULARDAN

vakitsiz uykulardan uyandır beni
kara üstüne kara gök üstüne gök
şimdi herkesin dolaştığı bu yerde
bir taşra öğlesini yoğunca yaşıyorum
uzayıp gidiyor yorgun bir kamyon

elbette vakitsiz yıl sonu yaklaşıyor
sakın sana ne deme sakın deme
göğün toprağın denizin olduğu her yerde
demek ki insanlara yurt olan her yerde
saatin adı eşit her yerde

koyverme beni vakitsizdir mutlaka
uyandır çürüyenlerimi bir bir tazele
en sert sesini edin en zorlu tavrını al
kayayı çıkartmıştık tepeye kadar
ufacık ufacık bir şey
itecek kadar.

GÖK, BULUT, SU

senin bardağına koyduğum su
o suyun rengi başkadır
tut ki Iğdır düzlerinde bir çadır
Sıvas yöresinden bir ölüm
ya da kaçak bir Bitlis cigarası
çünkü o göğün ve bulutun
birlikte uykusudur

seni ilk haziranda görmüştüm
şapka giymemiştin çünkü yazdı
zaten hiç giymezdin belki de
kimin dünyayı görecek hali vardı oysa
sokaklar mavilik demetleri şunlar bunlar
şunlar bunlar diyorsam unutulmaz şeylerdi ha
örneğin çiçekti her şeyin ilk yarısı
ellerim ceplerime gitti durup dururken
yani herkesin aşk aşk dediği buysa

şarkı bile söyleyebilirdim bir tavanarasmda
çocuk gözlerindeki şaşkınlığı tadarak
yani ancak günlerce koşarsam duyabilirdim
aramızda ne varsa
kıyıya bile inerdim anlıyor musun bir cuma günü
kıyıya inmeye hiç alışkın olmadan
bütün kurda kuşa börtüböceğe bir bir bakarak

şimdi senin bardağına koyduğum su var ya
bu suyun rengi başkadır
ben ne soğuk demirciyim ne terzi kalfası
ne marangoz ne bir gemi tayfası
    istedim olamadım o başka
yani ne bulut ne gök ne çadır ve ölüm
ellerimin rengi biraz kırmızı da
galiba ondan

GÜNLER GEÇER

günler geçer ve çalışır şafağın değirmeni
kim bilebilir ki kimi neyi eskittiğini
ben ne kadar önemserdim kendimi hay allah
sen ne kadar kumraldın aynalarda hay allah
temmuz tam bu işe göredir bana kalırsa
gel bağışlayalım birbirimizi

BİR ÇAY BAHÇESİNDE

bir çay bahçesinde demode
–böyle demek zorundayım çünkü–
çağdaş ve demode
ayağa kaldırdığı duygular gibi
demode çay bahçesi olur mu deme
garsonu üzgün ceketli
ocakçı köşede bir başına
kıyıda değil, değil de masalar sanki
kalabalık bir kentin tam ortasında
deniz de vardı sözümona çocuklu anneler
biraya isteksizce katılan votka
Edip'le Mefharet sonra geldiler
neler söyler insana bütün bunlar bilmiyorum
yalnızlığı arttırmaktan başka
üstelik bir yaz günü
durup dururken sana seni sevdiğimi söyledim
sonradan uzun uzun düşüneceğim
bunun gülünçlüğünü

ama ayrıldıktan birkaç saat sonra
unuttum yüzünü
"olağan" deme sakın ha
seni yeniden sevmeye hazırım demektir bu
bu dünyada
tek başıma

denizin eski olduğu yerlerde
böyle oluyor işte

BİLİYOR MUSUN

biliyor musun
aşk şiiri yazmaktan bıktım
bir gün şöyle bir baktım
yazdığım bütün şiirler öyle
bir sarsılma, nedir bu
bir otuz aşk şiiri daha
kendimi hiç suçlamadım

peki o zaman ben neden
dereceler sokayım koltuğumun altına
ateşim varsa zaten
ey gözleri maden
çünkü aşk bir suçlamadır
sonuna kadar yaşanmamışsa
bir bardak birada yeni bir deniz
ve yağmur
eski bir denizde yeni bir ada
yaşanmamışsa

sözgelimi Galata'dan Afrika'ya gidiyordum
korsanları kralları ve bazı ülkeleri
ve bütün madenleri
ve kendi sonumu
iyi görmüyordum sonunda
her türlü madeni
elimde bir sürü kâğıtla
hazırladım kendimi

RASGELE DEĞİL, KAR ÖDÜLÜ

rasgele değil yemin ederim
dünya içinde
yaşayamayacağım kadar büyük bu
ve ölüm yerleşti dudaklarıma
–ağzıma mı deseydim–
akşamlarsa işte öyle
herkesin bildiği gibi
bir otelden bir otele taşınan
bavullar gibi

hüznümü titretiyorum
yani hüznüm beni titretiyor
bir hüznü titriyorum yani
feracesinden içi görünen
çok müslüman bir kadın gibi
kanım akıyor içimde
çok müslüman bir kadın gibi
kanım içimde
bir gökdelenin yetmişbirinci katında
yer yatağında uyur gibi

şükür ey sonlu şölen
büyük hayat
aldığın verdiğinden çok
örneğin bir gün Alanya'da
bir sevdikle karşılaşıp
hemen ayrılmış gibi
rasgele değil

NEDİR SONSUZDAN BİR ÖNCE

nedir sonsuzdan bir önceki sayının adı
diyelim sonsuz eksi bir
    sonsuz eksi bir
hayatın adıdır bu

gece bütün şablonuyla
geldi üzerimize
ormanlar taş kesilip kömüre durdular
ve petrole kesti planktonların hepsi
gazyağı tunç duman
ne kadar sürdü ki ateşin yengisi
bir türlü yeterince yaşanamayan
sonsuz eksi bir

hatırla desem
neydi hatırlanacak olan
dört başı mamur bir av partisi
görkemli otellerin alacalı lobisi
kalın bir sevda ince bir mevsim sonu
tahıl ve değirmen
kırılıp dökülmüş bir iskelet
kalbiyle birlikte
bir temmuz ortası
nasılsa öyle

kaç ozan haykırmış
sürüp giden zamanın ardından
sevmek sevmek
ben de ben de

sonsuz eksi bir
şaşkın bir pazarcının
akşamüstünü sevmesinde

ÇÜRÜMÜŞ

çürümüş çürümemiş bütün tahtaları kim yakar
yerli yersiz kim bakar dolunaya durmadan
kim kullanır siyasal partiler yelpazesini yaz sıcağında
kimin sağında karaciğeri solunda yüreği var
kimdir eskimolarla üşüyüp zencilerle terleyen
kim ha

havuza girildiğinde su sıcaktı daha
eskiden çok eskiden bir eski kaplıcada
sandalyeleri yaz boyu bahçede unutulmuş
kurnaları kara palmiyeleri cılız
bir kaplıca şöyle avuç içi kadar
bornozları kirli garsonları yalnız
herkesi bir ücret olarak belirleyen tarifesiyle
oda kapılarının arkasında sorulan
nedir kimdir umutlandıran kişiyi
kimin hakkı var buna
belki iri bir çakıltaşı bahçede
iyi yürekli bir yaşlının düşünden arta kalan

şimdi caddelerdeyiz ya da alanlarda
çoluk çocukmuş arkadaşmış
masanın üstünde zeytin çekirdeği dolu bir tabak
yanında sıkılmış bir limon
görkemli bir taze yarım ekmek
gittiğin her yere taşıdığın bunları
şimdi kim ne yapacak ha
bütün hüznün elinde kaldı devredemedin
paylaşamadın bile otobüs yolcularıyla

bütün tahtaları yaktım çürümüş çürümemiş
kokusu iyiydi gümüş kolyeleri aydınlattı ışığı
ne güzel ışıktı ama
kimse görmedi bir insanın böyle öldüğünü
biri bir dağda kendi öldüğünden bu yana

NE VAR Kİ AVUCUNDA

ölesiye çalıştın ya da hiç çalışmadın
hiçbir sevinç –sevinç ne– hiçbir şey yok
şu gecenin ucunda
ve öteki boşluklar ürpertiyor insanı
tek başına olmanın dengesine vurunca
evet şimdi ne var bakalım avucunda:
dövüş mü, yenilgi mi, bir bulut parçası mı
aşkın fotoğrafı olan bir mayıs sonrası mı
bir türkü mü, bir asker matarası mı
terhis tezkeresi mi, karakol sırası mı
becerikli bir anahtar mı, polis tabancası mı?
şimdi nerde, ne zaman, nasıl bir kadın
–bir adam da olabilir–
mutlu olabilmiştir bir (tek) başkasıyla
gökler başıboş bir fanus gibi
çılgın bir kürre gibi gidip
her yanımızı boş bırakınca
bomboş bırakınca
yalnızlık çoğalan bir yunus gibi etrafını sarınca
ne var avucunda:
soylu dedenin anısı mı, bir sultan sofrası mı
pasaport şubesinde bir sıra numarası mı
gökkuşağı, tüberkülin, intihar dalgası mı?

olağan bir öğle sonu sonsuzluk
bir bitimlilik olarak kapıya dayanınca
ne elverir, kim kurtarır kişiyi bundan
kurtarmamaya
ne var ki avucunda
ağır kamyonlar ve sürücüleri mi
dağda yitenler ve yol göstericileri mi
evde kalmış kızlar ve görücüleri mi?
imdi:
son buzul erirken durduranları
hatırla!

hani kan vericileri, kan vericileri
ve kanı alıcıları da unutma.

HİÇ SEVMEM

hiç sevmem o yengeç sanılan hayvanı
acıklı bir anıdır denizlerde
Sully Prudhomme'dan kalan
ne suçu var Prudhomme'un derseniz
hiç işte

başarısı adındadır onun
yengeç
yan yan yürüdüğünde
oteli ve lobisiyle birlikte
yengeç
yüzme bilmeyen tek deniz hayvanı
denizlerin korkak derinliğinde
ağzı her yana alışık
şımarık bir otomobil renginde

ne var ki ne ışıklar görmüştür dünya
Serez'de İstanbul'da Berlin'de
gün gelip sular da topraklar da aydınlanınca
yengecin dur denilecek keyfine

ve bir akşamüstü
telli pullu bir kırlangıç temizliyorsunuz
ve bir bakıyorsunuz
yengeç
kırlangıcın midesinde

BİR AŞKIN EN VERİMSİZ GÜNLERİNDE

evet bir aşkın en verimsiz günlerinde
verimsiz bir soru
aşk bir soru
verimsiz aşk ne demek
o zaman şöyle bir kral hatırlanabilir
elmayı ısırarak yemeyen
ülserli
yaşamak gidiyordur elden

kim kimden alacaklı
kim kime borçlu
sonu nereye varır utançların
kralın bir elması
bir bıçağı
bir de tacı vardır
örter rasgele dünyayı

dünya örtülmez
hiç örtülmez
kendini uzun boylu sanan kim varsa
bırakmalı bu rüyayı

kardeşi ölür
ses yok ormanlarda
karısı ölür
ses yok

ama bir ağaç ölürse ormanda
bir uğultu
bir uğultu

KIRLARDAN GELİYORLAR

kırlardan geliyorlar ellerinde sümbülteber
elbette kırlardan kırlardan gelecekler
başka türlü nasıl güzelleşir bu akşamüstleri
söyleyin nasıl dayanılır dükkânlara depolara
bu katran kokusu başka türlü nasıl geçer

sonsuza varmadan bir önceyiz sanki
–o sayının da bir adı vardı unuttum–
her şey öyle saydam öyle madensel
kapıların kilitleri açık ve herkes uykusuz
hepsinin elinde bir saat bir sümbülteber

eskiden şaşardık bazı şeylerin yokluğuna
artık bu yokları var etmeyi usladık
ağaçları budadık ormandan balıkları tuttuk denizden
hani bazı açılmaz sanılan kapıları omuzladık
çünkü herkesin elinde bir saat bir sümbülteber

hey koca dünya nasıl avucumuzdasın
nasıl da parlıyorsun ey gözleri maden
çözdüğüm bütün bulmacalardan zorludur yüreğin
elbette kırlardan gelecekler kırlardan
kırlardan gelecekler ellerinde sümbülteber

ey güzelim sümbül ve teber ey canım
gördüğüm sanki o değildi
sanki kuşlar albümünden bir maden

İHBAR

(1)

ali geldi ilk onu gördüm
akşamüstü haziranın beşi
sonra feyyazla süleyman
hüsnü yakup tekin lâle mustafa
kayhan
ve kardeşi
adını bilmiyorum
tayfun salim ve eczacı kerim
üçünde geldilerdi onlar başka
aliden sonra ahmet sonra suphi
küçük yakup öbür salim öbür mustafa
ekrem naci nihat kim varsa
meselâ overlokçu ibrahim
iktisattan selim
güneş bir çelik çizgi dışarda
atkestaneleri titreşir
doğrusu önce korktuk
sonra birer güçlü köşe tutup
baharda
oturduk
adam gibi konuştuk

ali küçük yakup ahmet selim
suphi taci hilmi ibrahim
battal deniz hüseyin
İsfahan'lı mustafa
marjinal hasan ve ölüm
binali –ağrılıydı galiba– ve cengiz
yani hepimiz

İHBAR

(2)

(ihbar (1)'i defterine çekip bana imzalatan adını bilmediğim genç kıza ve Sinan'a)

sözler dilimde gezer
başka ne kaldı
yıldım su borusu gibi dayanıklı olmaktan
başka ne kaldı

evet öyleydi adı adları
durmadan kitap okurlardı
yumrukları şimşir yürekleri maden
bir divriğide görmüştüm
bir de onlarda zaten
hepsinin başında kasket
başka ne kaldı
sözler dilimde gezer

evet öyleydi adı
adları
ormanı konuşmaya oturmuştuk
orman ki dünya ormanı
zıpkından aydınlıktan divriğiden

bak hasan n'olur bak
sen ben ömer
lütfüyle nuran polat sezer
şimdi öbürlerini hatırlamıyorum
ne kadar yakışırız bir fotoğrafa

benim sırtımda tabut
osmanın elinde mavzer
aşağı yukarı böyle
adı adları
unuttuğum yüzlerce kitap belki
belki o kadar tüfek
ne kadar yakışırdık değil mi hasan
öldürülmezsek

ALINTILARLA

"insan en çok sabahları arar sevdiği kadını"[1]
diyor birisi, katılıyorum o sabahlara
öğleler kaba yaşanır, kalındır
akşamüstleri ince hüzünlü
çiçekler alınıp verilebilir
sabahtır yalnızlık
nasıl sabah nasıl yalnızlık
ve şiirsel hiçbir yanı yok sanılır
var mıdır, vardır
vardır, ama çiçeklerle değil
kendi başına
zımparataşı gibi acımasız

ne aklıma gelse bir bakıyorum unutmuşum
tren penceresinden bir tarla
eskiyip atılmış bir gömlek – hiç unutmam

[1] John Gordon Davies

"hiç unutmam hiç unutmam hiç unutmam"[1]
diyor birisi, yineliyorum
hiç unutmam hiç unutmam hiç unutmam
çünkü hiç unutmam hiç unutmam hiç unutmayın
insan nasıl direnir başka
"hiç unutma"

bir zamanlar Kars'ta bir otel odasında
bir gezgin kokucunun bana verdiği
bir alüminyum şişeyi unutmuyorum

"ölümü geciktirmek sonsuzluğu kısaltmaz"[2]
diyor birisi, evet ama
hayatı uzatır sanki
sanki ama ne adına
–hayatın kendisi adına
sonsuz bir törenle susuyorum
sonsuz dirim için, o sonsuz adama

sonra duyguya, ele benzer şeyler giriyor hayatıma
el midir duygu mudur
evet bazı kişiler kararsız ama
benim seçmediğim sanılır hayatımda

[1] Metin Eloğlu
[2] Lucretius

"el altından el ilânı dağıtıyor"[1]
birisi, almıyorum allahaşkına
alamam, neden alamam
biliyorum hiçbir şey yapamam tek başıma
biliyorum beni kendi başıma sanan birisi
durmadan hata yapıyor
serçeye kumruya öküze sormadan

insanın kendi seçtiği toprak
–doğrusu, toprağın kendi seçtiği insan–
dirimin geleceğini doğruluyor durmadan

"her şeyden biraz kalır"[2]
diyor birileri, çoğulluk haklılıktır
kavanozda biraz kahve
kutuda biraz ekmek
insanda biraz acı
insanda biraz mutluluk
ama en geçerli söz
1 numaranın söylediğidir
Türkiye'de ve Dünya'da

[1] Turgut Uyar
[2] Bir İtalyan atasözü

İŞTE HERKES YÜZ YÜZE

İşte herkes yüz yüze şimdi geceyle
karşılıksız suçlamalarla avutuyor kendini
'senin aşkındır' diyor uzun iç-çekişlerle birisi
birisi 'her şey uzakta artık'
istanbul karagümrükte bir evde
belki de başka bir yerinde dünyanın
'hayır' diyor birisi ama neye
bir oyun sanrısı gidip geliyor
gidip geliyor
deniz dibinde bile terlenen bölgelerde

'ölsen ne yaparsın' diyor birisi
'her gün ne yaparsın'
tut ki avukatsın istanbul barosuna kayıtlısın
'ellerindeki ve göğsündeki çeşmeler' diyor biri
'suçsuz çıkarmıyor seni'
tut ki almanyaya bir mektup atmışsın
'ilkinde doğrusuna raslamadım ki'
diyor birisi
dışarlarda bir omcanın dibinde
bir üzüm tanesi çürüyor azar azar
gece çürüyor
'sonrası iyi olsa ne yazar'
diyor birisi

tut ki bir fransız bayrağı bulmuşsun
bleu blanc rouge
ya da bir olimpiyat meşalesi
kim barıştırır seni dünyayla
hangi sulh hukuk
hangi uyuşmazlık mahkemesi
"derin dereleri derin mi sandın"
diyor birisi radyoda

marmara ereğlisinden geliyor birisi
–güzel bir yer olsa gerek marmara ereğlisi–
geceyle başka bir kentte karşılaşınca
ne marmara kalıyor ne ereğlisi
bir caminin taşıyıcı sütunu altında
ya da bir içki-evinde
ölümle başlayacak bir yalnızlığın
tadını duyuyor ağzında
'ölüm bir kazadır' diyor birisi
ivmesi artıyor umarsızlığın
'ne ki herkesin başına gelir'

'arada bir adım sorsalar' diyor birisi
belki de öyle birini tanıyorumdur
geçmişinde cakalı ayak izleri
sonsuz denecek kadar sürekli
günden geceye geçerken şaşkın
hatta –nedense– öfkeli
'bir gemi düşlüyor da ondan' diyor birisi
'hep günden geceye kalkan'
ama nerde öyle bir gemi

'beni bir gün bir yerde bulurlar'
diyor birisi
sağında gazetesi solunda bir ağustos bahçesi
göğsünde dünyayla ilişkisi
darmadağınık saçmasapan toz gibi
'saçların kapkara gözlerin korku irisi'
herkes kendi elini tutuyor
öbürlerini bırakıp
kopkoyu bir çığlık bekleniyor karşıki evden
herkes geceyle yüz yüze şimdi.

VS... VS...

inanmazsınız
ona olmayacak bir yerde rastladım[1]
–benim mi, ahmet gibi bir addır adım
ömrümün bir bölümünde basbayağı topalladım
saçmaydı oysa, ne gereği vardı
'dünya ne kadardı' dedim
'mavi kadar' dedi
eli yüzü düzgündü
anladığımca, iyi yürekliydi
çok uzun bir şey daha söyledi doğrusu anlamadım
'birtakım insanların bir yerlerden
bir başka yerlere gittiğini
ve bunun nedenlerini...' vs.
kocamış biri gibi her şeyi bildiğini
bir ilaç gibi duydum kanımda
'yaşlı kadınların şamdanları da götürmekte direttiğini
damatların bunu saçma bulup gelinlerin ağladığını
galiba eski şeylerin yeniden gözden geçirilmesi
gerektiğini' vs... vs...

[1] İlk dizeye bundan başka uyak bulamadım, işte şair soyu bu yüzden tükeniyor, bundan ötürü yalnızız, ama insanlar coşkun geleceklerle kutlanıyor gene bundan ötürü.

'bir düşün dedi, her şeyin çarçabuk görülmesi
zorunluluğunu
bir durağın yerinin değiştirilmesinin kaçınılmaz
olduğunu
üstelik eski damatlarla kaynanalar öldüler
hem öyle bir öldüler ki toz gibi
aman canım işte her şeyi her şeyi...
ah canım işte vesaireyi vesaireyi...'

tamam ama şimdi nasıl rahat yaşayabilirim ben
onun bütün söylediklerini hatırlamadan

aman canım işte her şeyi her şeyi...

gelsem bilmiyorum bulabilir miyim seni
yine orada mısın ara sıra...

BİN YIL

sıcak pazar sabahları gönendiriyordu
bin yıllık bir kent gibi
"sende bu sevinç oldukça
çok direnirsin ölüme"

oysa sevinç değildi bu
ışığıydı bir gaz lâmbasının
onu öyle tanıdı öyle bildi
solgundu ama dirençliydi
çözümsüz bazı geceleri
göçleri kırımları ölümleri
bir su inceliğinde tarttı
ve olumlu kıldı

kimdi çünkü ölümlü kıldı aynı zamanda
"ve hayatı böylece somutladı" dedi birisi

bütün bunları kim söyler ki
bakır ve kâğıt toplayan bir hurdacının ardından
duyguların çıkmazda olduğu bir akşamüstü
kiremitler incelir yağmurlardan
oluklar paslanır
    "ama" demiş birisi
    "su koşar ama taş yorulur"

ne demek olursa olsun
insan gözlerini bir kez hazirana açtı mı
bütün yaşlı kadınlar
akasya ıhlamur ve iğde
ıhlamur ihtiyar kadınlar ve iğde

EKİNOKS

yazı orda geçirdik kışa gerek kalmadı
safça acemice şarkılar söylendi oyunlar oynandı
sözde sevinç haline getirildi yıllanmış hüzünler
aşklar unutuldu ve bazılarına yeniden başlandı

"insan yaşlandıkça kurtulur" demiş birisi
korkudan belki yılgınlıktan ve başka bir şeylerden

oysa yaşlandıkça bulunur mavinin en iyisi
akasya çürür tren hızlanır eller ufalır gibi
kim yitirir sözgelimi bir başkasının bulduğunu
evet kim yitirir kim bulur
herhangi bir akşam alacası değil ki bu

imdi ey kış diyorum seni de orda geçirseydik
kim düşünecekti bir kumsalda
sabahın tanıksız kendi kendine olduğunu

"oysa" diyor birisi
"sabah yeniden hatırlamadır yaşamayı"
bana kalırsa "oysa" diyenlerden hep korkmalı
"oysa ölüm var" da diyebilir aynı kişi

oysa ölüm yakın olmamalı
süzgün ve uzun şeylerden de korkmalı bana kalırsa
uzun süren devrimlerden süzgün aşklardan
ve bunlara benzeyen başka şeylerden
akasya hemen çürümeli tren birden hızlanmalı
şimdi ey kış diyorum
ne kadar sürersen sür
yaz güzeldi ve sapsarıydı
herkes doydu ve eğlendi oyunlar oynandı
oteller ve sokaklar da sapsarıydı
kimler ne konuştu ne yitirdi ne kazandı
ama bir şey vardı eksilen ya da çoğalan
kumun altında mı denizin üstünde mi masalarda mı

"dünya bir sanrıdır" diyor birisi
"belki bir sancı"

ne bırakmıştım orda sahi
mor gibi soylu bir şey mi
bir eziklik mi yoksa

herkes ne kadar da mutluydu "oysa"

ne bıraktıysam o kadar kaldı orda

SULARDAN ÜRKÜ

suların çoğalttığı seslerden ürküyorum
yorgunluk veriyor ürkü[1]
alacakaranlık gibi anlamsız bir şey
bir çoban kepeneği gibi ya da
gelip çakılıyor aklıma
sonra hiçbir şeye benzemiyor
bir saat iki saat üç saat gibi şeyler oluyor
ama
hiçbir şeye benzemiyor
tutturduğum türkü

nedendir bilmem
Edip'le söylediğimiz zaman
oluyordu halbuki

[1] türkü'ye kafiye aradığımı sandınız, yanıldınız!

GELMİŞ GELECEK ZAMAN

Gelmiş geçmiş bütün yaşama ustaları
zamanı tarif ediyor bize
uzun ve kırık bir ağızla
söyledikleri her şey denize akıyor
zamansız denize

oysa şiirin çok ilgisi var zamanla
ne hatırlar ne unutur
bir tarihte birinin yaşadığını
bir aşk yaşandığını bir tarihte
yani kaba saba bir anlatımla
saçma duygular yaşadığımız bir mekânda
denizin de zamanlı olduğunu

çünkü Zeynep diye bir kız çocuk
"canavarın zamanı yoktur" demişti
yıllarca araştırdım bulamadım aslını
belki de haklıydı, kimbilir

HÜZÜN, SEVİNÇ VE COŞKUNLUK İÇİN

"öyle pek derin değil ölüm denilen ırmak
sezmeksizin geçivereceğiz öte yana"
bu kadar bile değil
sezmeksizin yaşanır bile ara sıra
yalnız akşamın alacasında
bir sakız sardunyasının tozunda
birdenbire Gümüşhane'de
ya da Üsküdar'ın ortasında
yenilgiyle bitince kavga

ölüm ölüm
üstün değilsin aşka

sevinç çılgın bir taraktır saçlarımda
oradan oraya savurur parmaklarımı
caddeleri karışlarım ürkütmez
yarasını okşarım birinin
sevgilimin saçlarını da
ve uzakta bir kış gecesinde
bir mutlunun düşlerine girdiğimi anlarım
birdenbire Kars'ta
ya da Ordu'nun Perşembe'sinde
ürperten bir dalga
ıslatır hepimizi
ıslatır ne kelime

ey dirim
memelerin hep dursun ağzımda

ODUN

adamlar dağdan odun indirdiler
odunun bir yanı orman bir yanı su
bekle abdurrahman geliyorum

odunun bir yanı sevinç çığlığı
bir yanı ölüm korkusu
bekle neriman geliyorum

adamın bir yanı elleri kolları
bir yanı buram buram odun kokusu
bekle koku geliyorum

odunu kesiyorlar odun parçalanıyor
bir parçası odun öbürü baltanın utkusu
bekle odun geliyorum

kadını erkeği kocamışı delikanlısı
dün neydi günlerden pazar öyleyse bugün pazartesi
bekleyin geliyorum

tarife hiç gerek yok
yolu biliyorum

KİMSEDE GÖRMEDİĞİM

kimsede görmediğim bir şiir
yüzü al ve akşamı aşıyor
eski bir tanrı gibi kendi dininde
uzun süren bir dönemi düşlüyor olmalı
içindeki bir içkinin sıcaklığında
suskunluğu bir başkaldırı olmalı
elleri ayakları sinemalara bulaşmış
romanlara bulaşmış
genel helâlara bulaşmış
dağları iyi bilmediğinden
denizleri anımsamış olmalı
gözleri o yüzden çırpıntılı

kara başlıklı geçmiş
sonsuz gelecek
şimdi burda vakit gece ya
bir yerlerde mutlaka
ey gözleri maden
gündüz olmalı
taşın içinde bir gündüz
demirin ağacın

BASINÇ

bir ülke! denizden arınmış
bir durum! ölüm gibi
bir ses! uzunluk değerinde

KIRMIZI, YUVARLAK

bir tanesi yuvarlak biri kırmızı
iyidir güzeldir sonsuzdur diyelim
diyelim ki
dünya yuvarlak ve kırmızı
şimdi
biz kimlerden alacağız alacağımızı

ilkin anamızı

AKTI

toprak aktı damperlinin kasasından
usulca kendi onuruyla
toprak akıyordu
çocukların dirsek kiri diz kiri
yüzlerinin sevinç yalazası
buğday başak ve harman
kıyı tümsek dağ korugan
aktı toprak

anası ana güneş
babası baba su
aktı toprak

elbet akacaktı toprak
damperlinin kasasından
ve her yerden
yıldızlar kadar ince
ve evrene uygun
boş kutular şişeler kâğıtlarla
tüketilmiş kâğıt ve şişelerle
aktı toprak inşaat çukuruna
aktı toprak

diriydi ama güvenliydi aktı
apaktı toprak

GÜLÜN KANINDAN

gülsuyu, gülün kızkardeşi özbeöz
bir buğu olarak tenlerde uçuşan

gülyaprağı, gülün çocuğu özbeöz
yaşarmış gibi hep kendi okşanan

güldalı, dikenli ama güllü
ince dirençli ve kahraman

yeni bir soydandı yepyeni
kendi mezarında kendi açan bir güldü ilhan
sabah da kırmızı akşam da kırmızı
hep kırmızı kalacak solmadan

evet "süslü püslü ve şık bir bayan"
en güzel reçelleri yapıyormuş gülün kanından

KİM VARSA

kim varsa sur içindedir
yüzükleri elmas taşlı
kolyeleri deriden ya da gümüş
ya da peridrol ve amonyaklı
akşam sazları gibi
su içinde ya da dışında
görgülü ya da çıplak ayaklı
ister mayıs kadar genç
ister aralık gibi yaşlı
yeleği klaptanlı
olsun
kasası üç şifreli
geçmişli ve tabancalı
olsun
alıp giderler
çünkü
etekleri akar da
sur içindedir doruk

doruk sur içindedir

mikyas yeniden önemini kazanır
kenti dünya diye büyütürsek
yani etekleri akar da
doruk su içindedir

anladık kent sur içindedir de
nerelerdedir o üç beş kişi

HAZIRLANDIN DİYELİM

hazırlandın diyelim bir yolculuğa
"bu, yalnızlığa da olabilir" diyor birisi
dayanıklı mısın bakalım
silahın nedir
ilkin asfalt ve beton
bir bakarsın önün ardın su kesilir
yüzme de bilmezsin ayrıca

"çocukluktan kalma şeyler bunlar"
diyor matrağa düşkün biri
"nasıl olsa yenilir"
Oysa kavradığım her şeyin adını bilmek
biraz bunaltıyor beni
örneğin bir atom santralı projesi
Hollanda'daki bir caz konseri
öleceğimi biliyorum nasıl olsa
ama gölgemi önüme düşürüyor
güneş önümden gelirken
şaşırıyorum gövdemi

matrağa alışkınım aslında ama
ille kayayı delen incir,
suları aşan gemi!

DÜN YOK MU

1. basım: 1984, / Büyük Saat / Can
2. basım: 1994, Can
3. basım: 1999, Can

DURMA SUSUZLUĞA

Durma susuzluğa giden gemi
git, çağın bol olsun
ne kadar gidersen o kadar iyi
her şeyi git her şeyi git her şeyi
zaten dönemezsin ya
bir daha gelme e mi

şimdi burda tükenen ayışığı
başka bir takvimde tükenmemiştir
–dünyanın neresinde mi?
bir halatını elinden tutarlar
oraya götürürler seni

belki oraya taşı gölgeni
çünkü uzaklarda sanıyorlar
yaptığın şiiri

BİR GÜN, BİR YERDE

bir gün bir yerde şiiri gördüğümde
hayatı da birlikte
yalan söyleyemem
ya param yoksa diye düşünürüm
yani para satınalma gücü
ürkerim
örneğin yaşlı ağaçlar yaşlı deniz
yaşlı çınar yaşlı ben yaşlı çevre
bir uyum ya da başkaldırma

sonunda kalkar gideriz

TUT Kİ BEN

tut ki sen bir şiiri çok iyi yazsan
ya da çok iyi bir şiir yazsan
bir saatin aralıksız işleyişi
bir çocuğun bir sokak kedisini sevişi
bilmem ki sanki güzel bir akşam gibi
onun için her akşamı iyi yaşamalıyım
yani kıskanılan onu
demek istediğim hepsi

SONSUZ VE ÖBÜRÜ

en değerli vakitlerinizi bana ayırdınız
sağolunuz efendim
gökyüzünün sonsuz olduğunu bana
öğrettiniz öğrendim
yeryüzünün sonsuz olduğunu öğrettiniz
öğrendim
hayatın sonsuz olduğunu öğrettiniz
öğrendim
zamanın boyutlarının sonsuzluğunu
ve havanın bazan kuşa döndüğünü öğrettiniz
öğrendim efendim

ama sonsuz olmayan şeyleri öğretmediniz
efendim
baskının zulmun kıyımın açlığın
bir yerlere kıstırılıp kalmanın susturulmanın
aşk mutluluğunun ve eski hesapların
aritmetiğin bile

bunları bulmayı bana bıraktınız
size teşekkür ederim

"BİR ANGLO-SAKSON ÖLÇÜSÜ ÜZERİNE GÜZELLEME"

bir-onaltı, bir-onsekiz
üç-onaltı, bir-çeyrek
(neden onaltı tanrım, onyedi olsa)
kaç bin tane yaz gitti hey gidi hey
bunlar yüzünden ve birlikte
kimi şöyle kimi böyle gitti parmaklarımın
beş-onaltı, üç-sekiz
daha niceleri gidecek
yaz gibi bile değil, öyle
sanki kendi başına bir şey
yedi-onaltı yarım parmak
(yarım parmaklarım hey Tanrım
konu komşu da geldi
oturup dertleştik mi
sevilen bir bedendi hey gidi hey
şimdi nasıl sonuna kadar soymak
yarım parmaklarla bir kadını)

dokuz-onaltı, beş-sekiz
şu kadar bir şey yani
ay kadar bir şey yani
ay kadar bile değil
onbir-onaltı, üç-çeyrek
şurda ayağımızın dibinde
oturan bir şeydi yaşamak
yani sonuna kadar soymak
–benim bir dayım vardı yunanistana giderdi
arasıra giderdi elbet
on parmaklıydı
onbeş-onaltı, bir parmak
bir parmak var ya
hırsla başladık bu işe
bu iş yani yaşamak
bir parmak bir parmak bir parmak

suyun rengi akmaktır
evet akmak...
ama bir planya, onaltı yaş, dört parmak

KALIP DURUYORUZ...

kalıp duruyoruz
öyle kalıp gibi duruyoruz ve işkence
bir naylon havan kalıbı gibi
içinde sarmısak ve ceviz dövülen
üç dört kalıp bir işkence
gökte ay elbet vardır vazgeçemeyiz
sonra planya tezgâhı ve şalter
sonra çocuklar sonra maden çubuğu
ağaçlar yanmıştır elbet uzak ormanlarda
ve güneş yanmıştır
kalıp dururuz diyelim bir piston kalıbı

bayram yemekleri vardır elbet vazgeçemeyiz
orman da vardır deniz de vardır
bir kadının garip bir lehçeyle söylediği
yollar da vardır elbet
yollar da vardır
türkülerini kendinin söylediği
kalıp dururuz
basımevlerindeki kasalarında
bekleyen kapital harflerin durduğu gibi
satırbaşlarında yerini bekleyen
gökte ay ve güneş yerde biz
yani mutlu muyuz mutsuz muyuz
ey yerden ve gökten yetişenler söyleyin
siz ne diyorsunuz

HİÇSİZLİĞE

Tanrı sen ne kadar güzelsin
bir hiç olarak
ormansın belki bilmiyorum
belki ormanda bir ağaçsın şuncacık
bir pazartesi günüsün
insanları dupduru edemeyen
bütün karayollarında ve demiryollarında
gider gelirim bütün dünyada
ama biliyorum Kırşehir'de mezarsın
bir kilisesin Kapadokya'da
sözgelimi yumurtada zarsın
ustasın sabahları yapmada
en katı yoklukları koyarak insanın içine
akşamüstlerinde biraz gaddarsın
sular ve zamanlar kararırken

ne yapalım
bari bağışlayalım birbirimizi

DENİZİN YANLARI

denize atılan yaralı balık
çırpındı durdu yarasıyla
peşinde üçgen gibi kan kokusuyla
doğrusu kan tadıyla
ve olmayan usturmaçasıyla
rıhtımlara vurdu durmadan
bütün çocukların nedense şımardığı bir akşam
ağzından hoyratça çekilen olta yarasıyla

ağzından hoyratça çekilen olta yarasıyla
mısır şeklinde bir mumun
uzun olduğunu fark etti
nerde geçerse geçsin bir yılbaşı yolculuğu
sonu hüzündür durmadan
ve korkunç bir uyku verecek ona
ne yaşamışsa yaşadığının
dapdaracık aralığında
öyleyse ne yapsın o zaman
gitsin bir pazartesi gibi
gitsin uyusun ölene kadar
bir denizin taşrasında o zaman

git uyu ölene kadar bir denizin taşrasında
kendin seç denizini ve taşranı ama
sanırım ölüm bazan bir şakayık bile olur oralarda
zengindir cömerttir yani
kendi başına savurur gençliğini
bütün hayatı satın alır
yeniden masaya koyar mı bilmem
denize atılan yaralı balık

UNUTULMAZ SÖZLER

unutulmaz sözlerdir
ağaçların eskitip
suların tazelediği
bir boru sesi gibi hep varolan
meselâ akşamın kuytusunda
ya da bir kenarda duran ormanın sözü gibi

geçen yıl ne demişti
bir otelin taraçasında
tam tamına unutulmaz sözler

tam tamına bir uçak geçiyordu tepemizden o sırada
öğleden sonraydı vakti hatırlıyorum
kendiliğinden bir saray gibiydi güneş
yarısını duydum yalnızca

sanki eski bir yüzyılda
birinin birine söylediğiydi
belki de değildi tam tamına

GÜZEL BİR AKŞAM

güzel bir akşam, kimseye sormadan
ikindisi tutarlı ve anlamlı
açık renkli yavaş kırılmadan
–bir akşam nasıl tutulur kırılmadan
    böyle ince böyle görkemli
    sonsuz gülüş kendi acısını da taşıyor yanında
utanıyorum yüzüm kızarıyor utançtan
yakın geçmişin bir tarihçisi olarak
karşılara bakıyorum durmadan

sürsün artık akşamın süsü ne yapalım
postacılar dolaşsın sokaklarda
hiç kimseye yazılmamış mektuplar için
adres var, ölü değil, ama yok olan

    nasıl olsa önüne duramam bu hoyratlığın
    o zaman sür ey akşamın süsü
    ama ne kadar becerikli olursan ol
    salt karanlığın yüzünden
    öldüremezsin bir cengâver karabatağı

DÜNYADA DÜN YOKTUR

aslında sözcüklerin büyüsü beni kandıran
dünyada dün yok mudur, vardır
dünkü ellerim ayaklarım gibi vardır
dünkü bir tren bileti gibi
çünkü dün Onun gittiği trenin ardından
düzleri ovaları düşünüp
sanki ne kadar dağlandım

çünkü uzak güneş yakın ay
dün yoktular
ama dün
vardı kendi başına
işte yarım kafiyeli kırık şarkılar
bir hüznün günden geceye göçü
bir aynalı çarşıda hep duran zaman
–sizi göremedim uzun zamandır
    işte şunlar bunlar
çünkü dün vardır

ama Mehmet'in gittiği gemi döndüğü zaman
belki leylâklar da vardır, olacaktır
renkli gözlüklerle dolaşacaktır belki insanlar
ellerini eski dünlere uzatıp
birbirleriyle eski dünleri konuşup ya da
giyilen bir ceketi hatırlayıp
dünkü bir kahkahaya gülündüğü zaman
eski bir yaz gününde
kahkahalarla güldüklerini

oysa Onun gittiği uçak dönünce
Kesin! Dün var mıdır?
bilmem ama yarın yoktur dünyada

YALNIZ AT

yalnız at hep yalnız dolaşır
güneyi arar durmadan
bir gün güzün de geleceğini bilmeden
güz kıştan daha kıskançtır belirsiz renkleriyle
ürpertir onun yelesini
ama belki de ürkek bir beygirdir o
otların ve suların arkasında
gecesini kendi yapar belki

birden bir saat sesi

bu önce suyunu uyandırır
geçmiş adalarda kalan suyunu
bir ivme gibi kendiliğinden
olmadık otlakları dolaşırlar
tekbaşına ve hepbirlikte
unutmak istedikleri şeyleri konuşurlar
boncuk ve zincir gibi
sonunda ikisinden biri

belki bahçelerden belki kokulardan anlıyor
söyle ona bir şey mi bitti

eyersizdir
pançosuz bir Meksikalı gibi

GALİBA BEN DE

duygusal olmasından korkarak
–kırsal bir yerde sararmış
özellikle öğle yemeğinde–
"seni çok özleyeceğim" dedim
"ben de"

doğrusu belki de ve nedense
duygululuk küçültücü geliyor insana
ne kadar eylülü üst üste yığsan
böyle olamaz belki
Feyyaz diyor ki oysa
"ben bir ağlama ustasıyım"
galiba ben de

BIKTIM BÖYLE...

Üç yıl sonra mıydı bilmiyorum
ama ekimin onbeşiydi onu biliyorum
ekimin onbeşiydi ama
ekimin onbeşinde ne oldu bilmiyorum
herkesin sular gibi dağıldığı ama herkesin
bir sur önünde miydik bir yolda mı
semtini bilmediğim bir karakolda mı
sonra topluca bir bahçede durduk

bıktım böyle sayrılıklardan
ateşim çıksa neyse ne
neyi bıraksam aklımdan bir suya karışıyor
bir büyük savaşta Kıbrıs kıyılarında
vurulan ve ölen bir askerin
çelik miğferi gibi
dipte ışıltısını görüyorum yalnız
elimi eteğimi çekiyorum bahçeden
sazlıklara vuruyorum belleğimi

zalim bir ilkyazdı ama yaşadığımız
işte bunu unutmamalı unutmamalı
bir ölüm nefes alırken bir dudakta
öbür bütün şeyleri nasıl anlatmalı
miğferin paslandığını usul usul
bir yangının söndüğünü
ve suların pırıl pırıl kaldığını
bir otobüs Mersin'den Mardin'e giderken

o zaman aşkınla dol kalbim
nerden ne kadar derlediysen o kadar
senin kendine seçtiğin alâmeti farika
uzun bir gece görünümünde geçerli hâlâ

ŞİMDİ BİZ

şimdi biz sımsıkı bir dönemdeyiz
doğrusu hak etmiştik bunu denebilir
ama hiç kimse inciri durduramaz
o her zaman büyür ve tadla yenir
ve örneğin kara kuru bir adam
göklere bakabilir durmadan
keza bir akasya göklere doğru büyür
gece gündüz ayırmadan
örneğin yaşınız kaç der birisi
yani kaç yaşındasınız demek ister
siz göğe bakarsınız o kadar

sonsuzluk başlamıştır artık
eski bahçelerde
durgunluk değildir ki sonsuzluk
eski bahçelerde
erikler ve baldıranlar arasında
ahşap bile olsa bir evde
birbirleriyle dövüşürken yer örümcekleri
pershinglerle SS-20'ler gibi

birisi bir camı açar birden haykırır
sen de varsın ey hayat
tıpkı ölüm gibi

ÖLÜMLE BAŞLAYAN

sarı suratlı ölüm mü
kurşun ip kanser baldıran
herkes korkuyor ondan
ben de çok korkuyorum
bir rüzgâr giriyor tenime
bir rüzgâr
nasıl olsa herkes bilir anlatmam

işkence mi
belki ölümden de çok korkuyorum ondan

ama ölüme varım
zaten varım ister istemez
belki işkenceye de bilemem
deneysizim çünkü belki dayanırım
ama aşk ihanetinde
kahraman filan değilim
çılgınım

NE ZAMAN DÜŞÜNSE

şimdi ne zaman aşk düşünse
–artık çoğu ölmüş–
eski kadınlar geliyor aklına
umutsuzluk mu bir uyarma mı ölümden
solgun bir yurtsama mı yoksa
amansız kış ve terli yaz gecelerinde
koygun uykular içinde
terziler son ütüsünü vururken zamanın
ıhlamur ve herhalde pazen kokuları buğusunda
onlardan biri midir sarıldığı kadın
yarı dolgun yarı saydam
–bir konsolun gözünü çekiyor biri, kolları
biri taze fındık kırıyor altın dişiyle, esmer
biri kaptan kocasını uğurlarken İskenderun'a–

eski anneler ve onların komşuları
sitemli ninniler ve yaz bahçeleriyle
bir umut mu verirlerdi çocuklara

sevişmek bir balkon halinde geliyor önüne
beline kadar sarkıyor yedinci kattan
düştü düşüyor

BİR GÜLÜN

bir gülün serüvenidir belki
bir ölümle başlayan
eşkin bir pegasusun kişnemesiyle
birden her şey derinlerde bir orman
böylece suyun dibindeki yalnızlık
onarıyor kendini durmadan
bir çılgın gidip gelmedir artık
kent aşağı kent yukarı
bir haziran gecesine alışık
insanlar horlanıyor
elbet enginar çiçekleniyor bu arada

suyun gibi gözlerinden kapılan
dayalı döşeli esen bir evde
bir kitap okurken bir akşamüstü
tam ortasında
çığlıksız sesiyle duyulan
ve dayayıp başını koltuğun arkasına
bir gün başka bir yerde olmak duygusu

neyle eşleşiyor ölümle mi
yoksa bir şey mi isteniyor zamandan

BAKIN ARTIK

bakın artık terör bitti
ne tüfek kaldı ne tabanca
bir uzunluk halinde her şey
her şey uyumla buluşuyor bir bakınca
soygun bitti kıyım bitti
ölüm bitti
–ölümün ömrü bir gün

nasıl olsa dayanırsın Oktay
–Oktay adı da pek yakışmıyor şiire ama
ne yapalım gerçek
ama bak terör bitti
ölüm usulca çekildi aramızdan
–ölümün ömrü bir gün
kişinin bir günlük özgürlüğü yüz lira
ceza yasalarında
sen enflasyonu hesaplayıp ikiyüz ver
böylece onurlanmış olursun bir daha
terör bitti ölüm bitti
–ölümün ömrü bir gün
galiba aşk ömür boyunca

ama ne dersin Oktay
biten başka birşeyler var mı daha

GÜZ AVLANIP GİDİYOR

güz avlanıp gidiyor işte
ne bıldırcın ne ot ne o
güz avlanıp gidiyor
eski odalarda kararan örtülerde
her mekân çökerken bahçe bahçe
güz avlanıp gidiyor

sözgelimi ben
cennetteki payımdan ödüyorum
bu akşam saatinin mutluluğunu
hatırlarım susuz bir yaz geçmişti bir tarihte
herkesin bu yüzden bir yerlere göçtüğü
biz çok azdık bir yerlere göçemedik
olduğumuz yerde kaldık
yazın susuz geçtiği o tarihte
sonra bizi kaldırdılar oradan beni de
yol yalnızdı hayvanlar da biz de
bir baktık inanılmaz
her yanımız gece

demek ki güz avlanıp gidiyor
öyleyse sıra kimde

GECENİN ŞARKISI

gecenin şarkısı markısı kimindir
hangi şarkısı üstelik
gecenin şarkısı senin olsun ben istemem
üstelik o şarkı herkesindir
çünkü bulutlar konuşur
kuşlar uyur
ses uyanır
şimdi kimindir gecenin şarkısı

kimi hüzzamdan bir şarkı besteler uykusunda
otlar büyür
ocaklara girilir madenlerde
ne düşler görür insan kimbilir

gece onundur

KİM NASIL

kim nasıl rahatsız ediyor kendisini
çökmüş bir devletin burçlara çektiği bayrak gibi
gülünç de geliyor oysa
annesi öldü babası da çoktan

otobüsler çalışıyor işte
bakkallar fırınlar da
dağsa dağ denizse deniz
bonolar ve senetler gelip gidiyor işte
küçük bir kız şato yapıyor kıyıda
zeytinler yatırılıyor salamuraya
yani değişen ne var ortalıkta

vakit öğle de olsa akşam da
işte tedirgin kendisi
neden

kim nasıl nerden
kimbilir hangi aşkın hangi dizesinden

İLKYAZ MI

İlkyaz mı dedim rasgele
patlayan fesleğenleri görünce
sonsuzdur kesin
yürekdelen duygularla el ele
kış
kış elbette
ya da öyle
ya güz

onu sevdalılara sor

ama bana kalırsa
bir çocuğun yaz teri gibidir
kurur geçer gider

KİMİN ADINI

kimin adını hatırlamaya kalksam
Ahmet geliyor aklıma
oysa Ahmet onaltıncı yüzyılda
Galata'da yaşamış bir terlikçidir belki
belki uzun menzillerde bir posta tatarı
üzümden sıkılmış bir su gibi kendiliğinden
öyle ki
sanki bir çığlık duyuyorsun uzaktan
Ahmet'in asıl adını haykırıyor

oysa ben kırlarda hiç dolaşmadım
el ele yanak yanağa yazık
çok gülünç bir şey ama
Ahmet'in pembe gömleği geliyor aklıma
hem pembe hem çiçekli
kara çizgiliydi hem de

önce güldüm sonra düşündüm
bunca erinçten bunca sevinçten sonra
böyle bir gömlek
onun olabilirdi olsa olsa
ki kendisi oturmuş
cevizli pasta tarifi ezberliyor
bir takvim yaprağından

akşamüstü o gömleği
gene ben yıkayacağım nasılsa

HER GECE

her gece yatağın yere yakın başucunda
büyülü bir şey görüyordu sanki
deniz dibi oynak akışkan
eski bir kadının anısını çağrıştırıyor
sonra görkemli çarşıları anımsatıyor
yaşlı bir kadın elinden çıkmış
tığ işi bir yatak örtüsünü yüzyıllık
parlak ışıldayan bir duvar

önce lâmbanın ışıması sandı
ama değildi
yanında yatan oydu bunu yaratan

bilir misiniz aşk şiiri yazmaktan utanıyoruz artık
ne kadar ayıp değil mi

ama lâmbanın duvara öyle yansıması
ne güzeldi
aşkmış gibi

BİNLERCE

binlerce pazartesi geçti ömrümde
hangisiydi o çıkaramıyorum
bir kiraz yediğimi hatırlıyorum kurtluydu
demek oldukça eski

bir de saçmasapan şeyler
bir kızın dizaltını örneğin
bir adamın çirkin sigara içişini

nasıl yaşanıyor bu vesayetli dünyada
hangi çılgınlar nasıl dayanıyor buna
kimsenin soyunu sopunu bulmak görevim değil
kendi öykümü düzenlemek yetiyor bana
güzel bir öğle vakti
eski güzel bir akşamı hatırlayarak
sonra dopdolu şeyler
damacanalar gibi
içim kabarıyor

sonu olsun diyorum
neyin sonu ama
hiç değilse bu taş basamakların

SON ŞİİRLER

DİLEKÇESİ[1]

Urdu'ca bir ıslık çalınıyordu duydum
yalnız ama kararlı bir ezgi
oğluma söyledim şaşkınlıkla
–ıslığın dili yoktur, baba dedi

ama şu ıslık nece olursa olsun
Urdu'caydı kesinlikle
öbür dillerin hiçbiri değildi
derinden ve yalnızdı bilemem
"gel, tarihi yıkalım diyordu sanki
ya da yıkayalım" belki
anlayamadım doğrusu
ama dediği mutlak şuydu
"kaç unutulmaz günü vardır insanın
kaç unutulmaz yaz ve kış günü ömründe
kaç tane mutluluğu birer birer"
–ama baba ıslığın dili yoktur dedi[2]

şimdi düşünelim
sevgilim filan değil
serin gölgeler değil
terli sevişmeler de değil
işte bütün olmazlardan sonra
kar altında kalan bir pabuç mu
insanın şurası

o ıslık var ya Urdu'ca değil doğru
sadece tarihleri yıkalım diyor ona[3] kalırsa
"ama yıkayalım da olabilir"

[1] O da
[2] Galiba
[3] O, üçüncü tekil kişi değildir

peki yıkmayalım gücümüz yetmez zaten
yıkayalım olur peki
ama hangi görkemli suyla
denizden gelenle mi denize karışanla mı

ıslığı susturdum
çünkü ben çalıyordum, kestim
çünkü Urdu'cayı bilmiyordum
ama Urdu'ca beni biliyordu belki

apaydınlıktı ortalık
oğluma dedim ki samanlığı kapattım
kurtlara ve haydutlara
nasıl mı kapattım, gene Urdu'ca
yani becerebildiğim kadar, ıslıkla

SİZE OLMAYAN

sana olmayan özlem bir şeye benzemiyor
–bilinir ben yoğun içki severim
ne kavurucu ne umursanmaz ne de bir şey
kuyruksuz uçurtma gibi
sokaktan biri geçiyormuş gibi
başka bir özlemin öznesi sanki

aşk bazan imkânsız görünür kişiye
hepten biten birinden sonra
yeni bir duygu ilişkisi
ister inanın ister inanmayın
dayanılmaz bir hüzün verir insana
öyle bir hüzün
dağ başında bir otunki
–ömrümde rasladığımı varsaydığım
birtakım duyguları anlattımsa
bundan ne çıkar ki

bir de şu var elbet
Jale'nin özlemi nereye bilemem
bir özlemin saçmalığını eleştirerek
yalnız bir baharda bahar akşamında
akşamın kendisinden başka
nereye varabilirim ki
hangi erince hangi hangi
işte ne varsa bu
bütün elimdeki avucumdaki

ÇİÇEKÇİNİN YALANCILARI

çiçeğin çan biçimindeki tacı düştü
çan sesi çıkarmadı ama düştüğünde şaştım
sonra anladım çünkü geceydi düştüğünde
drezilya[1] güzelim çiçek
geceye saygısından mı
–üç gün gözledim düştü düşecek
geceye saygısından mıydı acaba
gecenin yalıtkanlığından mı yoksa
şiire uygun şeyler bulmak güçleşti galiba
dünya mı tükendi yeniden mi başlamalı şiire
örneğin bir sunanın soluklanışı
bunu anlatmak ya da
kimseye bir şey demiyor dünyada
–yazarken bana bile demiyor garip

[1] Adı konusunda ben Erdal'ın yalancısıyım, o da elbet çiçekçinin. Yani şiire egzotik bir hava versin diye uydurmadım. Uydurdu ise çiçekçi uydurdu, sağ olsun. Kim bilebilir dünyadaki bütün çiçeklerin adını. Bu çiçeği ilk ben görseydim dünyada, ona Drezilya demezdim, başka bir ad verirdim (pembeboynubüküük gibi mesela, artık sevmediğim hüzünden yana).
Drezilya'yı bir gece yemeğe (ya da yememeğe) gelirken Erdal, Samiye, İnci getirdi. Hangisinin elindeydi acaba? İnanılmaz bir şey, şiirli söz çok sevmem ama çaresiz:
–Sanki her şey gökten silkelenirken o da inmiş
gene çiçekçinin söylediğine göre
yerine yenisi çıkarmış düşenin
ama yeni çıkan pek benzemezmiş eskisine
daha az pembe olurmuş belki
daha az pembe ama daha dirençli
üstüne basılınca
ben bilmem çiçekçinin yalancısıyım

oysa ben bunları düşünürken
buzullar çatlıyor doruklarda
Taşlıtarla'da bir minibüs üç kişiyi eziyor
–ama o bana dedi ki[1]
bunlar en kötü alışkanlıklar
ekimle nisan arasında
şimdi yaşayanlar nasıldır peki
ve Hüseyin evine gidemiyor artık
–çünkü o üç kişi arasında
o zaman ver elini Taşlıtarla

şimdi güzelim drezilyanın ne ilişkisi
ne bağlantısı var bütün bunlarla
ama güzelim drezilyanın çanı ama o
düştüğünde çan sesi verecek
bir zaman gecenin tam ortasında

[1] O, nisanla ekim arasında biridir.

OTUZYEDİ GÜN KAÇ GÜNDÜR

–ama siz ne kadar sayarsanız o kadar

bu yaşta hakkım yok ki mutlu olmaya
her şey taze ve güzel
ve çılgın olmaya hazır
benim,
–ama her yaşta mutlu olmaya hakkı vardır insanın
peki, o zaman insanın kalbi nerdedir
Atina'da mı, İskenderiye'de mi
İ.S. 1900'de Azapkapı'da mı İstanbul'da
–ama insan kalbinin içindedir
peki, ne yazdınız ne yaşadınız bu güne kadar
ne güzel şeyler mi
bütün olta balıkçıları ölüp gittiler
hiçbir şeyleri kalmadı hiç
olta misina kerteriz dümen
denizleri bile
–ama kerterizleri yoktu ki zaten

sigaranı mı sordun sönmüş şurda duruyor
sönmüş orda duruyor işte
–ama ne kadar ahşap ev varsa yakar yine de

BAHARDA

hiç kararmış filan değilim
üstelik sevinçliyim tazeyim diriyim
karpuz taşıyan bir kamyon gibi aceleciyim
ama şunu kaç kişi hatırlar mesela:
kanlı ellerini önlüğüne silip
kesimden sonra
güvercini düşünen memedali'yi
münihle nizip arasında

evet önümüz bahardır biliyorum
leylâklar açacak biliyorum
kiraz da çıkacak yakında
iyi şeyler söylemek de gerek biliyorum
sevgilim güzelim bir tanem biliyorum da
şimdilik bağışla.

ADI

.....

.....

.....

.....

.....[1]

inanmazsınız
"Bunlar bir yaz içinde oldu
Ben o zaman otuz bir yaşındaydım"

[1] ben gittiğimde satranç oynuyorlardı
hayır babam başkan değildi o zaman
ama ben onun oğluydum
yanımızdaki bahçede biri
iri güller yetiştiriyordu
ve inanılmaz şeyler olmuyordu
satrancı hangisi kazandı bilmiyorum
yazgökleri
geceyarısına kadar uzuyordu
sonra evlendik işte

ARAMIZDAKİ

sevgilim sevgilim
kuzey sanrısı gibidir
geceyi beşe filan böler
sonra ayılar hüzünden ölmez
sevgilim sevgilim
açlıktan ölür onlar

işte bundan ötürü
hüznü artık bir ayıya bıraktım
sevgilim sevgilim
bir ayıya
ister ormanda kullansın
ister buzdağında

hayatın kutlu olsun sevgilim
ki sana değişe değişe aktım
kimi zaman bir japon gibi uykusuz kaldım
–uykusuz kalır mı onlar bilmem aslında–
sevgilim sevgilim
bir orman gibi çoğal aramızda
sen çoğal aramızda
şehirden bir çocuk olarak şurda burda
bir sabuntozu markasında köpürerek
çınarın tutsaklığını
ve menekşenin sevincini yaşa
sevgilim sevgilim
hüzüne yer var hayatımızda

YEŞİL ÜSTÜNE

bir çocuğun

dalgın bir çocuğun düşüdür o
yeşil bir şey gibi gider gelir insana
o sorduğunuz neyse bana
işte o!

o koskoca

kim hatırlar o koskoca zamanı
denizlere yeşillere bile sığmayan
şimdi uzunca bir kutuda olmalıdır
yeşil gözlü kara sarı bir adamla

o

o, yeşili aldı o'na götürdü
o, ben mavi'yi isterim dedi
o, gitti döndü gene o'na
yeşil'den başka kalmamış dedi

nerden

nerden aklıma geldi durup dururken
komser muavini Rahmi'nin intiharı
üstelik Yeşil Bursa'lıyken
gidip Afyonkarahisar'da

ADIN

adın
sonu gelmez bir tartışma
herkesin
bildiğinde direndiği bir yanılma
kutsal bir yanılma
ki çözümü
dünyanın son gecesinde
şimdilik kimsenin bilmediği

sayrıların ve sağlıklıların
eşit olduğu son gecesinde
kayanın en büyüğünün
en küçük taşla eşit olduğu gecesinde
sevmenin ya da sevmemenin
eşit olduğu gecesinde

o zaman öyle bir ses çıkarmak isterim ki
yoklukta bile kalsın...

yani ben öyle bir kediyim ki
gözlerim büyüyüp küçülmüyor
yani
sonsuzluğun acısını çekmiyorum.

AŞK İÇİN

aşk için söylediğim her şeyi bir daha söylerim
sakin mutsuz ya da yırtıcı
herkesin ağzındaki o sonsuz acı
belki de bundandır

nasıl ayrı yaşarım inandığım şeylerden
onları elbette bir daha bir daha söylerim
usul usul ve usla birlikte akıcı
kandır

aşk isterim, aşk olsun isterim
yaşamanın sonu ölümün başlangıcı
kıyılarda yürürüm, sindiririm kıyıları

of güçlü macun içine kat beni
kanım koyulaştırsın kırmızıyı
anadoluda bir yerden bir yere giden biri
belki bir kirazı hatırlar
bir denizi kesinlikle hatırlamaz
belki hepsini birden hatırlar da bilemez
ne zamandır

aşkolsun ne zaman
aşkolsun tiyatro geceleri
aşkolsun "bravo" sesleri
aşkolsun anadolu otobüsleri

aşkolsun bildiğim ışık
biz birden türeriz istanbulda ve her yerde
görünmez bir mutsuzluğu söyleriz
bilge kayalarla
çarpılan ebonitler
oluşturur tersliğimizi
ey canım, güzel yüzlüm
suyunda denizleri bulduğum
bilmediğim yerlerimdeki sancı
bana bir şey söyle güleyim
bir şey daha söyle
inandır

bir şey daha söyle istersen
beyaz olabilir
suya falan benzeyebilir
bir adaya benzeyebilir.

İÇİNDEKİLER

KAYAYI DELEN İNCİR

Denizi Anlatıyor 9
Alıştırdılar Bir Kere 10
Eski Bahçenin Bir Evi 12
Sonsuz Girişim 14
Kan Yazmak 17
Parlak ve Kara 19
Söylenir 21
Santigrad 100 23
Hangi Soruyu, Niye 24
Yapı 26
Sibernetik 33
Nedense 34
İşten Değil Aşk 35
Bir Metin Nasıl Yazılmalı 37
Son Günlerde 41
Acıyor 43
Yaza Girmeden Yazda 45
Bir Yazı Anlamak 46
Ayağımın Tozuyla 48
Kısa Bir Anı 50
Vakitsiz Uykulardan 51
Gök, Bulut, Su 52
Günler Geçer 54
Bir Çay Bahçesinde 55
Biliyor musun 57
Rastgele Değil, Kar Ödülü 59

Nedir Sonsuzdan Bir Önce 61
Çürümüş 63
Ne Var ki Avucunda 65
Hiç Sevmem 67
Bir Aşkın En Verimsiz Günlerinde 69
Kırlardan Geliyorlar 71
İhbar (1) 73
İhbar (2) 75
Alıntılarla 77
İşte Herkes Yüz Yüze 80
Vs. Vs. 83
Bin Yıl 85
Ekinoks 87
Sulardan Ürkü 90
Gelmiş Gelecek Zaman 91
Hüzün, Sevinç ve Coşkunluk İçin 92
Odun 94
Kimsede Görmediğim 96
Basınç 97
Kırmızı, Yuvarlak 98
Aktı 99
Gülün Kanından 100
Kim Varsa 101
Hazırlandın Diyelim 103

DÜN YOK MU

Durma Susuzluğa 107
Bir Gün Bir Yerde 108
Tut ki Ben 109
Sonsuz ve Öbürü 110
Bir Anglo-Sakson Ölçüsü Üzerine Güzelleme 111
Kalıp Duruyoruz 113
Hiçsizliğe 115
Denizin Yanları 116
Unutulmaz Sözler 118
Güzel Bir Akşam 119

Dünyada Dün Yoktur 120
Yalnız At 122
Galiba Ben de 124
Bıktım Böyle 125
Şimdi Biz 127
Ölümle Başlayan 128
Ne Zaman Düşünse 129
Bir Gülün 130
Bakın Artık 131
Güz Avlanıp Gidiyor 132
Gecenin Şarkısı 133
Kim Nasıl 134
İlkyaz mı 135
Kimin Adını 136
Her Gece 138
Binlerce 139

SON ŞİİRLER

Dilekçesi 143
Size Olmayan 145
Çiçekçinin Yalancıları 146
Otuz Yedi Gün Kaç Gündür 148
Baharda 149
Adı 150
Aramızdaki 151
Dörtlüler (Yeşil Üstüne) 152
Adın 153
Aşk İçin 154

Turgut Uyar

KAYAYI DELEN İNCİR

KAYAYI DELEN İNCİR / DÜN YOK MU

Fotoğraf: İSA ÇELİK

ISBN 975-510-470-4

Kapaktaki resim: VAN GOGH

KDV İÇİNDEDİR